

بررسی مقایسه‌ای حقوق رحم‌جانشین در ایران با قانون خاص جانشینی حامل در ایالت ایلینوی آمریکا

امید آسمانی^۱، محمد امامی^۲

۱- گروه اخلاق و فلسفه سلامت، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی-درمانی شیراز، شیراز، ایران

۲- دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

چکیده

زمینه و هدف: رحم جایگزین یا رحم‌جانشین یکی از تحولات علمی دهه‌های اخیر در حیطه درمان ناباروری می‌باشد و تاکنون اثر و پیامدهای عمیقی در مذهب، حقوق، اخلاق و جامعه به دنبال داشته است. در این میان، وضع قواعد و قوانین خاص حقوقی می‌تواند بسیاری از چالشها، مشکلات و انحرافات برآمده از عملکرد سلیقه‌ای افراد در این قبیل موضوعات را مرتفع سازد. لذا در این مطالعه سعی شده است، با توجه به تفاوت در منابع حقوقی کشورها، راهکارهایی را که قانونگذار ایرانی هنگام وضع قانون خاص این موضوع باید مدنظر قرار بدهد، پیشنهاد گردد. **روش بررسی:** در این مقاله سعی شده است تا ضمن آشنایی با تنها قانون خاص موجود در موضوع جانشینی و چند منبع حقوقی دیگر، مقایسه‌ای اجمالی با حقوق مادر جانشین در ایران صورت گیرد. **نتایج:** قانون خاص جانشینی در برخی از کشورها چون هند و استرالیا، تنها در حد پیش نویس اولیه است و تاکنون تنها ایالت ایلینوی آمریکا به تصویب قانون خاص مبادرت کرده است. مقایسه این قوانین و مقررات محدود، تفاوت‌های ساختاری اندک و شباهت‌های بیشماری را بین آنها آشکار می‌کند. اگرچه این مسئله نوظهور در ایران نیز هنوز مطابق قانون خاصی نیست؛ ولی در حال حاضر، انجام آن با توجه به جواز شرعی گروهی از فقها و با استعانت از قواعد عمومی حقوق، امکان‌پذیر است. **نتیجه‌گیری:** به جز مسائل شرعی، عمده مفاد قوانین و مقررات موجود، پایه عقلانی دارند و براساس نیاز شکل گرفته‌اند. لذا می‌توان در تدوین قانون خاص جامع و مانع ایرانی نیز، از آنها استفاده کرد.

* مسئول مکاتبه: امید آسمانی، گروه اخلاق و فلسفه سلامت، دانشکده پزشکی شیراز، میدان امام حسین، کد پستی: ۷۱۳۴۸۵۳۱۸۵، شیراز، ایران

رایا نامه:

Asemano@sums.ac.ir

دریافت: ۸۹/۱/۲۱

پذیرش: ۸۹/۴/۱۲

کلید واژگان: جانشینی حامل، حقوق رحم‌جانشین، رحم جایگزین، قرارداد رحم جایگزین، مشروعیت رحم‌جانشین. **نحوه استناد به این مقاله:** آسمانی امید، امامی محمد. بررسی مقایسه‌ای حقوق رحم‌جانشین در ایران با قانون خاص جانشینی حامل در ایالت ایلینوی آمریکا. فصلنامه باروری و ناباروری: سال ۱۱ (۱۳۸۹)، شماره ۴، صفحات: ۳۰۵-۳۱۸.